

národní
úložiště
šedé
literatury

Potravinovou bilanci České republiky vylepšily exporty obilovin

Český statistický úřad
2013

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-203551>

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 18.04.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní [nusl.cz](http://www.nusl.cz) .

ANALÝZA

25. 3. 2013

POTRAVINOVOU BILANCI ČESKÉ REPUBLIKY VYLEPŠILY EXPORTY OBILOVIN

Bilance zahraničního obchodu České republiky s potravinami¹ se v roce 2012 už podruhé za sebou zlepšila. Rozdíl mezi hodnotou dovezených a vyvezených potravin a nápojů činil 34,3 mld. korun.

Zahraniční obchod s potravinami je v případě České republiky ve výsledku dlouhodobě deficitní – potravinová bilance dosáhla během let 2000-2012 svého dna v roce 2010 při schodku téměř 40 mld. korun. „Za příznivějším deficitem potravinových obchodů posledních dvou let nestálo omezení dovozů potravin, ale vysoké hodnoty vývozu obilovin z ČR ovlivněné zejména rekordní sklizní v roce 2011 a příznivými cenami roku 2012“, říká autorka analýzy Drahomíra Dubská z ČSÚ, která její výsledky prezentovala na konferenci „Očekávaný vývoj potravinářského průmyslu“ konané v polovině března v Brně (soubor s prezentací je umístěn níže).

Dovozy potravin do ČR se za posledních dvanáct let ztrojnásobily, a to především ze zemí EU - z 39,7 mld. v roce 2000 na 122,9 mld. korun v roce 2012. Z tohoto uskupení pochází 85 % celkového dovozu potravin do ČR. Tradičně hodnotově slabší vývozy potravin oproti jejich dovozům však v posledních dvou letech akcelerovaly – po poklesu potravinového exportu v krizovém roce 2009 a slabém růstu v roce 2010 byl v letech 2011 i 2012 export potravin z ČR každoročně o téměř pětinu vyšší (z toho obilovin o 43 %, resp. o 15 % vyšší).

Fenomén silných dovozů potravin, patrný hlavně po vstupu do EU, pokračoval i v roce 2012 - dokonce ve výrazně sílícím tempu při dvojciferných růstech. Proti roku 2011 stoupl loni dovoz potravin o 10,4 %, jejich import z EU dokonce o 11,3 % (na rozdíl od vývozu rostly dovozy potravin do ČR i v krizovém roce 2009). Téměř polovina potravin dovážených z EU pochází z Německa a Polska, jejich podíl ale mírně klesá ve prospěch dovozů z Rakouska a Slovenska. S ním má ČR kladnou potravinovou bilanci převyšující 20 mld. korun. Dovozy masa a masných výrobků ze zemí unie ovládly v roce 2012 strukturu dovážených potravin. Staly se poprvé největší položkou dovozů z EU (22,9 mld.), když převýšily stagnující hodnotu dováženého ovoce a zeleniny (21,6 mld. korun) jako dosud nejvýznamnější potravinové dovozní komodity.

Při ztrojnásobení dovozů potravin do ČR se jejich tuzemská spotřeba zvýšila za roky 2000-2011 nominálně o zhruba třetinu, reálně jen o 12,5 %. To naznačuje vytěšňování domácích producentů z trhu s dopady na výši jejich produkce a zaměstnanost. V zemědělství ubylo za uvedené období 15 % chovaného skotu, 53 % prasat a 31 % drůbeže. Ubyla více než třetina zaměstnaných v tomto odvětví (-82 tis. osob), přičemž lze předpokládat, že na tomto úbytku neparticipovala rozhodující měrou produktivita práce vyvolaná např. vyššími investicemi (čistá

¹ V této analýze jsou pod pojmem „potravinové obchody“ míněny dovozy a vývozy klasifikace SITC ve skupině 0 bez podskupiny „Živá zvířata“, tj. pouze „Potraviny“ (v nich podskupinu 04 tvoří „Obiloviny a obilné výrobky“) a dále pak i skupina 1 „Nápoje“.

ANALÝZA

tvorba fixního kapitálu dosahovala v zemědělství kladných hodnot během minulé dekády jen v letech konjunktury a pak také v roce 2011). V roce 2012 byl pokles produktivity práce měřený hrubou přidanou hodnotou na jednu zaměstnanou osobu v zemědělství² hlubší (-3,3 %) než za ekonomiku jako celek (-0,8 %) a hodinová produktivita zde rovněž klesla (-2,1 %), přestože za ekonomiku stoupala (+0,9 %).

I u tuzemských výrobců potravin přispěly silné dovozy ke slabší dynamice produkce oproti tempu zpracovatelského průmyslu i průmyslu jako celku a ovlivnily také ztrátu pětiny pracovních míst (-19 %, tj. 23 tis. osob), k níž došlo během let 2000-2011. Jejich produkce potravin pro domácí trh rostla meziročně jen v letech 2001, 2004, 2007 a 2011. Zaměstnanost zde klesá meziročně neustále v každém kvartále počínaje 2. čtvrtletím 2003.

Zlepšení potravinové obchodní bilance bylo v posledních dvou letech vyvoláno faktory, u nichž nelze spoléhat na dlouhodobé pokračování v trendu, protože dobré sklizně a příznivé ceny obilovin a obilných výrobků jako největší exportní položky potravin z ČR nelze zaručit každý rok. Naopak dovozy potravin pokračují stále dynamičtěji. „Za pouhé dva poslední roky stouply dovozy masa a masných výrobků z EU do ČR o téměř třetinu z necelých 18 miliard korun v roce 2010 na téměř 23 miliard v roce 2012, přičemž jen za loňský rok se jejich import zvýšil o tři miliardy“, dodává Dubská.

Práce zčásti aktualizuje výsledky analýzy „Potravinová bilance České republiky: Deficit obchodu zvětšují především dovozy masa z EU“ publikované na webových stránkách ČSÚ v dubnu 2012 <http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/cpotrzo041112analyza12.doc>.

Kontakt:

Drahomíra Dubská
oddělení svodných analýz
tel.: 2 7405 4041
e-mail: drahomira.dubska@czso.cz

---

² Vč. lesnictví a rybářství.